

DE WAARDE VAN WATER

2023 - 2027

COALITIEAKKOORD

JUNI 2023

Gemaal Den Deel aan het Boterdiep

INLEIDING

Voor u ligt het coalitieakkoord voor de komende bestuursperiode van Waterschap Noorderzijlvest. 'De waarde van water' uit zich vooral in het ondersteunen van het realiseren van een groene, klimaatbestendige en duurzame omgeving. Water – en het beheer daarvan – heeft daarin een vanzelfsprekende plek; om te blijven zorgen voor veilig leven met water, schoon en gezond water, gezuiverd water en voldoende water in elk seizoen.

Dit coalitieakkoord is tot stand gekomen tussen de fracties van Water Natuurlijk, de combinatie Geborgd Ongebouwd - VVD - CDA, PvdA, Geborgd Natuur en Student & Water. De basis hiervoor ligt in de Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) en het lopende Waterbeheerprogramma (WBP). Beide koersdocumenten zijn eind 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur. De Blauwe Omgevingsvisie en het Waterbeheerprogramma 2022 - 2027 zijn voor ons leidend in het werk van het waterschap voor deze bestuursperiode.

De wereld heeft sinds het vaststellen van deze koersdocumenten niet stil gestaan. Ontwikkelingen in het land en in de regio raken het veranderende werk van het waterschap sterk. Wij noemen hierbij onder andere:

- Het Nationaal Programma Landelijk Gebied met de aanstaande uitwerking in de provinciale gebiedsplannen;
- De Kamerbrief die de Minister van Infrastructuur en Waterstaat eind november 2022 stuurde over 'Water en bodem sturend' als leidend principe in ruimtelijke ontwikkelingen;
- De conclusies van de parlementaire enquêtecommissie gaswinning Groningen en het pakket aan maatregelen dat de regio vraagt aan het Rijk in 'Ereschuld: herstel en perspectief voor Groningen'.

De verwachte nieuwe klimaatscenario's van het KNMI in de tweede helft van 2023 gaan ontegenzeggelijk invloed hebben op de waarde van water in de fysieke leefomgeving van ons beheergebied. Het zal nadrukkelijk betekenis hebben op het waterbeheer in beleidsvoorbereiding op alle niveaus en op de uiteindelijke uitvoering ervan. Wij houden in ons werk al eeuwen rekening met de effecten van klimaatverandering in onze regio, en die gevolgen zullen met het verwerken van de nieuwe klimaatscenario's naar verwachting alleen nog maar groter zijn. Een dus nog grotere uitdaging voor de toekomst met een urgentie waarin wij in deze bestuursperiode al volop aan gaan werken.

De Blauwe Omgevingsvisie en het Waterbeheerprogramma geven ons veel houvast om de komende bestuursperiode door te gaan op de ingeslagen weg. Onze koers is daarbij dat de geplande werkzaamheden, investeringen en onderzoeken zoals opgenomen in het Waterbeheerprogramma worden uitgevoerd. Wij leggen hierbij wel focus op en geven nuanceringen aan bij een aantal thema's. Daar gaat dit coalitieakkoord met name over.

Wij hechten, naast duidelijk maken 'wat' de inzet is voor de komende vier jaar, ook sterk aan 'hoe' wij dat doen. Wij benadrukken de ingeslagen weg om als waterschap een proactieve agenderende overheid met oog voor het algemeen belang te zijn.

Wij zijn er namelijk voor de mensen, die wonen, werken en recreëren in ons beheergebied. Wij zien Noorderzijlvest samenwerken om zoveel mogelijk als één overheid te opereren: omgevings- en gebiedsgericht samen mét de medeoverheden, partners en inwoners in hun omgeving. Anders gezegd: de waarde van water voor mens, samenleving en onze omgeving.

Reitdiephaven

LEESWIJZER

In al onze jaarstukken is ons werk beschreven in vier bestuurlijke programma's: Veilig leven met water, Voldoende en gezond water, Gezuiverd Water en Organisatie en omgeving. Deze indeling hanteren wij niet in dit coalitieakkoord. Wij richten ons op specifieke thema's – die vaak over meer dan één programma gaan – waarop wij koers bepalen en nuances aanbrengen ten opzichte van de Blauwe Omgevingsvisie.

Het coalitieakkoord 2023 - 2027 bestaat uit de volgende thema's:

- A. Blauwe Omgevingsvisie als basis, uitvoeren Waterbeheerprogramma
- B. Toewerken naar klimaatrobuuste watersystemen
- C. Waterkwaliteit op orde in 2027 in combinatie met vergroten biodiversiteit
- D. Basis op orde houden
- E. Zichtbare rol en inzet in stedelijk waterbeheer
- F. Voorbereiden en anticiperen op circulariteit, terugwinning van grondstoffen en zuiveringstechnieken rwzi's
- G. Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering voorbereid op toekomstige ontwikkelingen
- H. Financiën in balans

Water Natuurlijk

Combinatie Geborgd Ongebouwd - VVD - CDA

PvdA

Geborgd Natuur

Student & Water

Ommelanderdiek Bocht van Watum

A. BLAUWE OMGEVINGSVISIE ALS BASIS, UITVOEREN WATERBEHEERPROGRAMMA

De Blauwe Omgevingsvisie (dec. 2021) geeft voor de lange termijn richting aan waar wij met ons werk naar toe bewegen. Het lange termijnperspectief geeft houvast in ons werk aan water en schept duidelijkheid voor onze samenwerkingspartners.

Water heeft invloed op onder andere de energietransitie, de landbouwtransitie, de woningbouwopgave, een klimaatbestendige leefomgeving en het herstel van biodiversiteit. Het gesprek over onze ruimte en onze omgeving wordt steeds meer op bestuurlijk niveau nadrukkelijker in de volle breedte gevoerd. Dat helpt om water steviger te agenderen. Deze werkwijze kost tijd, aandacht en energie en is het waard: het waterschap zit meer vooraan in de beleidsprocessen van onze partners. Achteraf repareren is minder vaak nodig. Dat is een situatie – met de BOVI als basis – die wij willen bestendigen.

De Blauwe Omgevingsvisie kent als leidend principe dat wij ons richten op een toekomstbestendig leefgebied met robuust werk aan water, met maatwerk en met elkaar. De doelen die hieruit voortvloeien zijn:

- Samen blijven wij klimaatklaar;
- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk;
- Wij faciliteren onze partners in ruimtelijke ontwikkelingen;
- Wij werken mee aan een duurzame wereld;
- Wij zijn een gewaardeerde (beleids)partner;
- Wij zijn een maatschappelijk verantwoordelijke overheid.

De coalitie wil om deze doelen te halen, vasthouden aan eerder uitgesproken uitgangspunten in de manier van werken:

- Het waterschap is een dienstverlenende, proactieve, agenderende en deskundige partner die (mee) werkt vanuit het 'ja, mits' principe en het algemeen belang vertegenwoordigt vanuit onze taken in het waterbeheer;
- Wij willen in gezamenlijkheid met collega overheden integraal naar de opgaven kijken en elkaar faciliteren in het realiseren van die gemeenschappelijke opgaven, maar wel ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid;
- Het resultaat van participatie in (gebieds)processen is zichtbaar onderdeel van de afwegingen bij besluitvorming door het bestuur;
- Het dagelijks werk aan water wordt uitgevoerd met een doordacht en afgesproken onderhoudsniveau van ál onze assets;
- Het waterschap is in staat om investeringen voor ons werk aan water reëel te plannen en uit te voeren met voldoende capaciteit, tijd en geld;
- Noorderzijvest verantwoordt het eigen handelen ruimhartig; verschillen tussen plan en realisatie zijn duidelijk te verklaren.

Wij werken met de introductie van de BOVI nadrukkelijker volgens de route 'van strategie naar uitvoering'.

Deze manier van werken beoogt:

- Ruimte te creëren om de randvoorwaarden in beeld te hebben om onze doelen ook op langere termijn te kunnen halen. Wij vragen ons nadrukkelijker af wat daarvoor – tijdelijk of structureel – nodig is;
- Gebiedsgericht regie te nemen op onze opgaves;
- Beter in staat zijn vooruit te denken en te handelen mét de omgeving;
- Op tijd actualisatie van beleid en regelgeving in gang zetten;
- Ontwikkelingen in onze inhoudelijke programma's op de voet volgen, agenderen en met scenario's in beeld brengen om de bestuurlijke besluitvorming te verbeteren.

Deze koers is voor de coalitie van toepassing voor het realiseren van de doelen uit het lopende Waterbeheerprogramma en de aanvullende nuances en accenten in dit coalitieakkoord.

ONZE INZET BIJ DE BOVI EN HET WATERBEHEERPROGRAMMA

- De koers in de Blauwe Omgevingsvisie is de basis en het vertrekpunt voor ons handelen in de komende vier jaar.
- Het Waterbeheerprogramma wordt uitgevoerd.
- Naast de ambities en nuances uit dit coalitieakkoord kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen in deze bestuursperiode die van invloed zijn op de uitvoering van het Waterbeheerprogramma. Er moet in onze ogen een balans zijn tussen enerzijds onze ambitie en anderzijds in hetgeen de organisatie realistisch kan uitvoeren in samenhang met de ontwikkelingen van de tarieven. Daarvoor voert het dagelijks bestuur een uitvoerbaarheidstoets uit. Dit leidt tot een uitvoeringsagenda waarbij de consequenties en keuzemogelijkheden in beeld zijn gebracht zodat besluitvorming daarover kan plaatsvinden.
- Medio deze bestuursperiode bekijken wij in en met het algemeen bestuur in hoeverre wij gehandeld hebben vanuit de Blauwe Omgevingsvisie en of er ontwikkelingen zijn geweest om de BOVI te actualiseren. Dit doen wij gelijktijdig met de midterm review van dit coalitieakkoord.

Waterberging De Dijken-Bakkerom

B. TOEWERKEN NAAR KLIMAATROBUUSTE WATERSYSTEMEN

Wij zien dat het waterbeheer steeds meer een urgente en belangrijke rol krijgt in de toekomstige (ruimtelijke) opgaven en transities in het beheergebied van Noorderzijvest. Klimaatverandering en andere maatschappelijke ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave, de energietransitie en de ontwikkelingen in het landelijk gebied betekenen iets voor het waterbeheer en hebben ook een grote impact op toekomstige ruimtelijke opgaven en op het huidige grondgebruik binnen ons waterschap. Zeespiegelstijging, bodemdaling (ook door gaswinning), verzilting, toenemende droogte, extreme wateroverlast en hittestress zullen grote gevolgen hebben voor de functies, transities en ontwikkelingen, als wij hier onvoldoende op anticiperen. Wij lopen bij de uitvoering van onze taken tegen de grenzen aan van de maakbaarheid van onze watersystemen. Alleen met technische maatregelen behouden wij geen duurzame toekomstbestendige leefomgeving in ons gebied. Water en Bodem moeten hier meer sturend in zijn. Wij zien een klimaatrobuust watersysteem voor ons als een mix van opgaven en maatregelen waarbij enerzijds water en bodem sturend zijn voor de ruimtelijke inrichting en het grondgebruik in ons gebied en waarbij anderzijds technische maatregelen worden getroffen om zoveel als mogelijk water vast te houden om droogte tegen te gaan. Daarvoor blijven wij water aanvoeren en proberen wij wateroverlast zoveel als mogelijk te voorkomen.

De rol van het waterbeheer in de ruimtelijke ontwikkeling is hiermee aan het veranderen. En een veranderende rol van het water vraagt ook om een andere rol van ons waterschap.

ONZE INZET BIJ HET WERKEN AAN EEN KLIMAATROBUUST WATERSYSTEEM

- Bij het werken aan een klimaatrobuust watersysteem staat de waterveiligheid ook in deze bestuursperiode altijd voorop. Wij doen geen concessies aan de veiligheid voor onze inwoners en bedrijven.
- Het grondgebruik past zich meer en meer aan het water- en bodemsysteem en de effecten van klimaatverandering aan. Het watersysteem wordt hierbij meer natuurlijk ingericht. Wij handelen omgevingsgericht met een historisch besef dat het herstellen van natuurlijke watersystemen zoals dat vroeger was niet meer mogelijk is. De principes van 'Water en bodem sturend' (zoals benoemd in de Kamerbrief van november 2022) onderschrijven wij en passen wij toe. Voorbeelden daarvan zijn het verhogen van waterpeilen/grondwaterstanden in veengebieden en het samen met grondeigenaren werken aan een gezonde bodem die meer water vasthoudt. Wij brengen in beeld wat de structurerende principes van water en bodem betekenen voor het huidige grondgebruik en voor de toekomstige ruimtelijk ontwikkelingen in ons beheergebied. Dit doen wij samen met de provincies, gemeenten en de buurwaterschappen.
- Een veranderende rol van het water vraagt ook om een veranderende rol van ons waterschap. Naast het hebben van een signalerende rol, zullen wij inzetten op een meer agenderende en sturende rol vooraan in het proces en daarbij samenwerkend als één overheid in onze regio. Hiervoor werken wij samen met waterschap Hunze en Aa's aan een uitvoeringsstrategie. Het dagelijks bestuur zal (pro)actief invulling geven aan deze strategie en aan de veranderende rol. Vanuit deze veranderende rol ligt het voor de hand dat wij bijvoorbeeld als waterschap een bestuurlijke positie innemen in het Nationaal Programma Groningen.

- Aan de andere kant verwachten wij van gemeenten en provincies dat zij ons op een vroeger moment en op een meer fundamentele wijze gaan raadplegen en betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat daarbij niet alleen om nieuwe ontwikkelingen, visies en plannen, maar ook bij ontwikkelingen die al gaande zijn, zoals de Regiovisie Groningen-Assen of de ontwikkelingen rondom de zeehavens Eemshaven-Delfzijl.
- Voor een klimaatrobuust watersysteem is omgevings- en gebiedsgericht werken onze basis waarbij wij integraal de opgaven samen met andere overheden en gebiedspartners oppakken en hierbij de koppelkansen initiëren en benutten. Onze aanpak in de Kop van Drenthe is voor ons het voorbeeld hoe wij deze omgevingsgerichte aanpak ook in andere gebieden vorm en inhoud gaan geven. In deze gebiedsgerichte aanpak brengen wij de water- en klimaatopgaven in bij de uitwerking van de gebiedsplannen in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. In deze periode willen wij in een zorgvuldig gebiedsproces grote stappen zetten richting een klimaatrobuust watersysteem in het Eelder- en Peizerdiepsysteem en dat van het Lauwermeer.
- Het Nationaal Programma Landelijk Gebied zien wij als een prioritaire opgave voor ons waterschap: wij participeren actief in de NPLG-gebiedsprocessen en leggen daarbij de verbinding tussen de klimaatopgaven, de Natura 2000 en KRW-doelstellingen. Met een goede gecombineerde aanpak en met gebundelde krachten kunnen NPLG-middelen gebruikt worden voor stikstofreductie van onze kwetsbare natuur, het verbeteren van de waterkwaliteit, het tegengaan van verdroging en aan het vasthouden van water.
- Wij stellen in deze bestuursperiode een zoetwaterstrategie op, waarin wij gelet op de ontwikkelingen van een toenemende watervraag en een afnemende waterbeschikbaarheid, onze koers vanuit de BOVI uitwerken richting een klimaatrobuust watersysteem, ook tijdens perioden met toenemende droogte. Wij zetten in op het meer vasthouden van gebiedseigen water, ook in de kuststrook. Wij willen hierbij minder kwetsbaar zijn voor de afname van de waterbeschikbaarheid vanuit het IJsselmeer. Voor een klimaatrobuust watersysteem willen wij dit water vasthouden in zowel natuurgebieden en landbouwgebieden als in de bebouwde omgeving.
- Met name voor de landbouw zetten wij in op een meer dynamisch peilbeheer, waarmee beter ingespeeld kan worden op veranderende weersomstandigheden, het bodemvochtgehalte en de variaties in grondwaterstanden.
- Wij nemen het initiatief voor het ontwikkelen van een klimaatrobuuste brede kustzone (zowel binnendijks als buitendijks) waarbij de wateropgaven (waterveiligheid, zoetwaterstrategie, omgaan met verzilting, waterkwaliteit (zoet-zoutovergang)) integraal en omgevingsgericht met de andere maatschappelijke opgaven worden opgepakt.
- Op basis van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI (eind 2023) onderzoeken wij hoe wij de waterafvoer richting zee kunnen waarborgen. Door een toenemende stijging van de zeespiegel in combinatie met een dalend land ontkomen wij er niet aan dat wij het overtollige water vanuit ons beheergebied en een groot deel vanuit het beheergebied van Wetterskip Fryslân met een gemaal of gemalen moeten wegpompen. Dit onderzoek zullen wij samen met het Wetterskip Fryslân en de provincies oppakken.
- Wij zien ons gehele beheergebied als één groot klimaatrobuust watersysteem: vanaf de hoge zandgronden (water vasthouden) via de gezonde beken en de lage veengebieden met meren en bergingsgebieden (veenoxidatie tegengaan) naar het marensysteem en vervolgens naar het Lauwersmeer (berging, zoet-zout visverbinding) en de Waddenzee. Maatregelen in één deelsysteem hebben effect op de andere deelsystemen. Wij zullen deze effecten en consequenties in beeld brengen en inbrengen bij de gebiedsgerichte uitwerking van de provinciale gebiedsplannen (NPLG).

- Onderdeel van een klimaatrobuust watersysteem is het grondwater. Door meer water vast te houden op de hoge zandgronden voorkomen wij verdroging van natuur- en landbouwgebieden. De grondwaterstanden in onze veengebieden zullen hoog moeten blijven c.q. verhoogd moeten worden om veenoxidatie tegen te gaan en daardoor maaiveldddaling en funderingsschade aan woningen en infrastructuur te voorkomen. Wij zetten ons in om samen met gemeenten, grondeigenaren en inwoners het bewustzijn te vergroten van de effecten van het grondwaterbeheer op de omgeving. Wij willen er gezamenlijk voor zorgen dat het grondwater op peil wordt gebracht en wordt gehouden. Wij sluiten hierbij aan bij de acties in de Regionale Klimaatadaptatie Strategie Groningen en Noord-Drenthe.

Peilschaal omgeving Roderwolde

Beheer voor een goede waterkwaliteit en biodiversiteit

C. WATERKWALITEIT OP ORDE IN 2027 IN COMBINATIE MET VERGROTEN BIODIVERSITEIT

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is bedoeld om het oppervlaktewater schoner en gezonder te krijgen. De richtlijn geeft geen normen (met uitzondering van specifiek verontreinigende en prioritair stoffen) maar alleen het doel van een goede waterkwaliteit. In Nederland zijn er KRW-waterlichamen vastgesteld met bijbehorende watertypen. Voor deze verschillende watertypen zijn doelen en normen voor verschillende stoffen opgesteld. De normen voor de 15 waterlichamen in het beheergebied van Noorderzijlvest die binnen de invloed van de KRW vallen, zijn richtinggevend.

Wij doen er alles aan om in 2027 aan deze doelen en normen te voldoen. Het overgrote deel van de KRW-maatregelen zoals opgenomen in het Waterbeheerprogramma, is in onze meerjarenraming opgenomen. De aanpassing van onze zuiveringen lopen door tot na 2027. Het uitvoeren van onze KRW-maatregelen willen wij bij voorkeur effectief meenemen in de provinciale gebiedsplannen in het kader van het NPLG en in landelijke sporen (met name de aanpak van rioolwaterzuiveringsinstallaties).

Er is zorg over de mogelijkheid van sancties van de Europese Commissie als de KRW doelen niet worden gehaald. De risico's op doorbelasting van boetes door het Rijk zijn te beheersen door te focussen op het afdoende invullen van onze verantwoordelijkheid. Die richt zich met name op de tijdige uitvoering van maatregelen en een degelijke motivering bij afwijking van de ingediende maatregelen en onderbouwing van de verklaring voor het – nog niet – halen van het zogenoemde Goede Ecologisch Potentieel (GEP). Daarom is een gedegen bronanalyse van nutriënten zo belangrijk of een onderbouwing van na-ijl effecten van historische bemesting of natuurherstel ná uitvoering van maatregelen.

Om dit goed voor te bereiden wordt een landelijke tussenevaluatie 2024 uitgevoerd en is de voorbereiding van de eindverantwoording in 2027 in gang gezet. De jaren tot en met 2027 zal het beheersen van deze risico's veel aandacht en inzet vragen naast de uitvoering van de maatregelen.

ONZE INZET BIJ WATERKWALITEIT OP ORDE IN 2027

- Wij zetten maximaal in op de uitvoering van KRW-maatregelenpakket uit het Stroomgebiedbeheerplan. Samen met de ministeries van I&W en LNV, werken wij vanaf 2023 aan een impuls op de uitvoering van maatregelen die mogelijke risico's/knelpunten kennen.
- Afvalwater willen wij verdergaand zuiveren van medicijnresten, hormoon verstorende stoffen, micro-plastics en andere zogenoemde opkomende stoffen. De realisatie van aanvullende zuiveringstechnieken bij onze rwzi's zijn in de periode tot en met 2027 niet opgenomen in onze meerjarenbegroting. De doorlooptijd van onderzoek, plannen, ontwerpen en de uiteindelijke realisatie is lang. In deze bestuursperiode verkennen en onderzoeken wij hoe wij onze zuiveringen zodanig kunnen aanpassen dat ze zowel voldoen aan de doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Hierbij worden ook de consequenties in beeld gebracht. Start van de uitvoering van aanpassingen aan onze rwzi's zal naar verwachting na deze bestuursperiode mogelijk zijn.

- Wij investeren en participeren in de Provinciale Programma's Landelijk Gebied (PPLG), het strategisch kader 'Water en kringlooplandbouw' van de Unie van Waterschappen en de visie gewasbescherming 2030. Dat biedt kansen voor het bereiken van een goede waterkwaliteit. Deelnemen aan de gebiedsprocessen voor het PPLG betekent voor ons ook:
  - Actief meedenken over het ontwikkelen van groen-blauwe dooradering met het watersysteem als basis, ontwikkelen van kansen voor waterkwaliteit, biodiversiteit en vismigratie;
  - Meedenken over nieuwe beheervormen, natuurinclusieve landbouw en groen-blauwe diensten;
  - Implementatie van de structurerende principes van 'Water en bodem sturend';
  - Implementatie van Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) in de gebiedsprocessen;
  - Verantwoordelijkheid nemen en samenwerken als één overheid met een duidelijke, toekomstgerichte regie.
- Wij gaan werken aan een meer natuurlijke verbinding tussen de hoge zandgronden in Drenthe en het Lauwersmeer met waterkwaliteit, biodiversiteit en vismigratie als leidraad. Wij participeren in onderzoek naar een robuuste zoet-zoutovergang met vispassage bij de Cleveringsluizen in Lauwersoog. Dit onderzoek vindt plaats in het gebiedsgerichte proces van het Lauwersmeergebied, waarin naast de vismigratievoorziening ook wordt gekeken naar onder andere de waterveiligheid en de landbouw- en recreatieve belangen.
- Wij zetten in op het bestrijden van exoten. Deze exoten worden bestreden als dat vanuit veiligheid en vanuit onze wettelijke taken en biodiversiteitsverlies noodzakelijk is. Een aantal soorten (water) planten levert problemen op (onder andere de grote waternavel, waterteunisbloem, watercrassula, reuzenberenklauw, springbalsemien, Japanse duizendknoop). Inzet op beheersing binnen de watergangen die wij beheren blijft voor ons een hoge prioriteit. Daarbij is ook de samenwerking met gemeenten, terreinbeheerders en provincies belangrijk. De rijksoverheid moet tijdig en doeltreffend ingrijpen bij nieuwe invasieve exoten zoals de Amerikaanse rivierkreeft. Hier zullen wij de rijksoverheid op aanspreken. Bevers, otters en dassen zijn in onze ogen geen exoten. Zij kunnen echter wel schade aanbrengen aan onze dijken en watergangen waarbij de waterveiligheid in geding komt. In dat geval zullen wij in contact treden met Rijk en de provincie die voor deze soorten inmiddels – in afstemming met hun partners waaronder de waterschappen – instandhoudingsdoelen en beheerprotocollen hebben opgesteld.

VERGROTEN BIODIVERSITEIT

In 2021 stelde het algemeen bestuur de visie op biodiversiteit vast. Het toen vastgestelde vergezicht waar wij naar toewerken is nadrukkelijk iets waar de coalitie voor wil staan. Het bestuur schreef destijds: "In 2027 is biodiversiteit een integraal onderdeel van ons waterbeheer. Al onze medewerkers zijn zich, nog meer dan nu, bewust van wat ze kunnen doen voor biodiversiteit. Door ecologische inrichting, beheer en onderhoud is de biodiversiteit vergroot. Door biodiversiteit bij al onze werkzaamheden mee te nemen en steeds te zoeken naar manieren om ons watersysteem en onze terreinen in te zetten voor biodiversiteit zorgen wij er op termijn voor dat onze dijken, watergangen en oevers een natuurlijke verbinding vormen tussen natuurgebieden". Biodiversiteit is wat dit betreft nauw verbonden aan het realiseren van een goede waterkwaliteit (KRW) en bij het aanpassen aan klimaatverandering (klimaatadaptatie). Opgaven overlappen elkaar en zullen integraal worden opgepakt.

ONZE INZET BIJ VERGROTEN BIODIVERSITEIT

- Wij maken een implementatieplan biodiversiteit inclusief de borging ervan in de organisatie. Wij sluiten ons aan bij het Deltaplan Biodiversiteit en Stichting Steenbreek. Wij bouwen hiermee door aan onze visie op biodiversiteit uit 2021. Voor het vergroten van de biodiversiteit willen wij met het bedoelde plan een kader ontwikkelen. Daarmee kan biodiversiteit in het beheer, onderhoud en in projecten breed invulling krijgen. De manier waarop wij werken maakt daardoor ook deel uit van ons assetmanagement.
- Wij vergroten de biodiversiteit bij onze taakuitvoering in elk geval op onze eigendommen. Dit pakken wij in samenhang op met het uitvoeren van onze opgaven vanuit de KRW (hermeanderen beken, natuurvriendelijke oevers), klimaatadaptatie (water vasthouden, bergingsgebieden) en beheer en onderhoud. Wij zijn ons ervan bewust dat ons waterbeheer (peilbeheer, onderhoud) van invloed is op de biodiversiteit.
- Wij zetten in op een duurzaam maai- en afvoerbeheer, bestrijding van schadelijke exoten en wij faciliteren het weidevogelbeheer via optimaal waterpeilbeheer. Wij vergroten de biodiversiteit en verbeteren de waterkwaliteit door in te zetten op een bredere toepassing van ecologisch bermbeheer langs onze maren en sloten.
- Samen met landgebruikers/agrariërs geven wij invulling aan en stimuleren wij het vergroten van de biodiversiteit op eigendommen van deze landgebruikers in combinatie met meer water vasthouden en groen-blauwe dooradering in het landelijk gebied. Wij bekijken in de gebiedsprocessen in het landelijk gebied naar de mogelijkheden van een eventuele groen-blauwe dienst.
- Onze inzet bij het vergroten van de biodiversiteit brengen wij in bij de uitwerking van de provinciale gebiedsplannen (PPLG).

Baggeren van watergangen

D. BASIS OP ORDE HOUDEN

De inzet tijdens de afgelopen bestuursperiode heeft zich gericht op de basis op orde brengen van onze bruggen, beschoeiingen en de benodigde waterdiepte. Een herstelprogramma voor bruggen is tot uitvoer gebracht, waarbij na herstel de bruggen zijn/worden overgedragen aan de wegbeheerder/gemeente. Het bruggenprogramma loopt door in deze bestuursperiode. Het baggerprogramma is – met uitzondering van baggeren in stedelijk water – in kaart gebracht en tot 2027 gepland. Het beleid voor (het aanwijzen van de onderhoudsplicht van) oeververdedigingswerken zoals damwanden, beschoeiingen en kademuren is vastgesteld en wordt de komende jaren verder in het gebied toegepast.

ONZE INZET BIJ DE BASIS OP ORDE HOUDEN

- In deze bestuursperiode continueren wij de inzet op de werkzaamheden om de basis op orde te krijgen en te behouden bij de prioritaire onderdelen bruggen, beschoeiingen en baggeren. Wij zorgen in deze bestuursperiode er ook voor dat wij ten aanzien van onze andere eigendommen en objecten de basis op orde houden. Inzet hierbij is de verdere implementatie van assetmanagement. Het doel dat wij hierbij hebben is dat wij goed voorbereid zijn om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. Goed voorbereid met de 'basis op orde' betekent in onze ogen dat onze objecten voldoende goed werken en onderhouden zijn (geen extra of luxe uitvoeringen).
- Om de basis van onze technische objecten op orde te hebben, zal als randvoorwaarde ook de organisatie en bedrijfsvoering op orde moeten zijn en blijven. Onze inzet hierbij is bij thema G (Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering) ondergebracht.

Water in de stad

E. ZICHTBARE ROL EN INZET IN STEDELIJK WATERBEHEER/ WATER IN DE BEBOUWDE OMGEVING

Meer ruimte voor groen en water in de stad zorgt voor verminderde hittestress en minder water-overlast tijdens piekbuien. Dit is geen verantwoordelijkheid van het waterschap, maar wij kunnen met de gemeenten kijken hoe wij slimmer water en groen kunnen inpassen in de bebouwde omgeving. Wij willen hiermee ook zichtbaarder zijn voor de inwoners in de stedelijke gebieden waarbij de inwoners zich ook meer bewust (zullen) zijn van een goed waterbeheer in de bebouwde omgeving. De groei van de stad Groningen, met name aan de westrand, vraagt het nodige om het gebied klimaatrobust in te richten. Wij zijn vanaf het begin aangehaakt en geven voor dit gebied invulling aan het principe 'Water en bodem sturend'.

ONZE INZET OP STEDELIJK WATERBEHEER/WATER IN DE BEBOUWDE OMGEVING

- Een groeiend aantal huishoudens heeft onvermijdelijk gevolgen voor de capaciteit van de zuivering in de zuiveringskring Groningen op onze locatie in Garmerwolde. In deze bestuursperiode doen wij daar, samen met de gemeente, onderzoek naar.
- Wij nemen het initiatief om samen met gemeenten meer invulling te geven aan het stedelijk waterbeheer. Dit doen wij onder andere op basis van de gemeenschappelijke Regionale Klimaatadaptatie Strategie en in combinatie met de samenwerking in de waterketen.
- Samen met gemeenten, provincies en waterbedrijven kijken wij naar de mogelijkheden voor ondersteuning van groepen inwoners die zelf initiatief hebben getoond in klimaatadaptieve ontwerpen in bebouwde gebieden. Groen-blauwe wijken zullen voordelen opleveren, zowel voor de burgers in de wijk, de gemeente en het waterschap. Daarbij maken wij gebruik van de onlangs verschenen landelijke 'maatlat voor een groene, klimaatadaptieve gebouwde omgeving'.
- Wij zetten vanuit de Regionale Klimaatadaptatiestrategie samen met provincies, gemeenten en waterbedrijven in op bewustwording, nieuwe vormen van communicatie en kennisdelen aan bewoners om zelf ook klimaatadaptief te handelen.
- Vanuit het omgevingsgericht en -bewust omgaan met de uitvoering van ons waterbeheer willen wij onze inwoners meer de schoonheid van het water te laten beleven en meer te genieten van het water (recreatie/beleving). Dit doen wij door in te zetten op gezond en veilig oppervlaktewater van zwemwaterlocaties (zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied), recreatief medegebruik mogelijk te maken van onze eigendommen, zoals fiets- en wandelmogelijkheden op onze dijken en onderhoudspaden en de recreatieve mogelijkheden stimuleren en vergroten van het beleven van onze watersystemen vanaf het water (kano- en vaarmogelijkheden) als langs het water. Ook het zorgvuldig omgaan met onze cultuurhistorische waterhuishoudkundige werken en historische waterlopen en dit zichtbaar tonen aan onze inwoners draagt bij aan het waterbewustzijn van het veilig, goed en mooi kunnen leven in een delta.
- Wij signaleren dat tijdens de zomermaanden veel gezwommen wordt in een aantal van onze wateren die niet aangeduid zijn als zwemwaterlocatie. Wij willen met gemeenten en provincie – die verantwoordelijk zijn ten aanzien van veilig en gezond zwemmen in openbaar water – in onze reguliere overleggen bespreken hoe wij als gezamenlijke overheden hiermee om moeten gaan.

Bestaand en nieuw materiaal bij circulaire aanpak bruggen

F. VOORBEREIDEN EN ANTICIPEREN OP CIRCULARITEIT, TERUGWINNING VAN GRONDSTOFFEN EN ZUIVERINGSTECHNIEKEN RWZI'S

Het waterschap draagt bij aan het doel om als sector in 2035 klimaatneutraal te zijn: de uitstoot van broeikasgassen terugbrengen en zelf in staat zijn om op een duurzame manier energie te produceren: groen gas/biogas, zon en/of wind. In 2050 wil de sector volledig circulair zijn. Wij zijn begonnen aan onze route hoe wij als Noorderzijvest op dat punt kunnen komen: er is inmiddels een Routekaart Circulair.

Het waterschap is geen ondernemer maar kan tegelijkertijd wel ondernemend zijn. Dit betekent dat wij open staan voor initiatieven die niet tot onze kerntaken behoren. Daarbij hoort het blijven zoeken naar opbrengsten om ons werk te kunnen meefinancieren: investeren om te renderen. Een overgang naar een circulaire economie en de energietransitie bieden hiervoor kansen. Wij hebben grondstoffen die wij op waarde kunnen zetten. Het opwekken van duurzame energie en de verhuur van eigendommen voor energieopwekking door derden zijn ook mogelijkheden die van waarde kunnen zijn voor ons als voor de samenleving. Wij moeten ons bij onze inzet op deze activiteiten bewust zijn van mogelijk hoge (aanloop) kosten en de capaciteit en expertise die het vraagt van de organisatie.

In deze bestuursperiode onderzoeken wij dan ook welke positie Noorderzijvest het best in kan nemen ten aanzien van circulariteit en het terugwinnen van grondstoffen. In dit onderzoek bekijken wij wat de consequenties zijn van wat wij uiteindelijk wel en niet willen doen. Daar zullen wij in deze bestuursperiode keuzes in gaan maken. Ondertussen participeren wij wel in lopende innovatieprogramma's met andere waterschappen via de Unie van Waterschappen.

Ook de doorlooptijd van onderzoek, plannen, ontwerpen en bouwen van aanvullende zuiveringstechnieken is lang. Uitvoering hiervan, en dus de echt forse investeringen, zullen naar verwachting pas na deze bestuursperiode mogelijk zijn. Maar ook het voorbereiden, nader onderzoeken en het daarna opstellen en uitwerken van plannen zal naast tijd, capaciteit en geld kosten. De nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater zal vermoedelijk in 2040 van kracht zijn, zodat de waterschappen nog circa 15 jaar de tijd hebben om de zuiveringen hierop aan te passen. Zoals al opgemerkt: wij moeten weten hoe de normen van deze nieuwe richtlijn zich verhouden tot waterkwaliteitsnormen vanuit de Kaderrichtlijn Water. Dit zijn allemaal aspecten die eerst in kaart gebracht moeten worden voordat uitvoering aan de orde is. Met deze verkenning en onderzoeken willen wij in deze bestuursperiode beginnen.

ONZE INZET OP CIRCULARITEIT EN TERUGWINNEN VAN GRONDSTOFFEN

- Noorderzijvest heeft beleid vastgesteld voor duurzaamheid. Dat beleid wordt voortgezet en uitgevoerd. Ten aanzien van circulariteit wordt in deze bestuursperiode onze visie vanuit de BOVI in beleid vertaald en wordt verkend wat hiervan de consequenties zijn.
- Zoals hierboven vermeld onderzoeken wij welke positie Noorderzijvest het best in kan nemen ten aanzien van circulariteit en het terugwinnen van grondstoffen. Met dit onderzoek bekijken wij wat de effecten en consequenties zijn van wat wij uiteindelijk wel en niet willen doen.

- Wij zetten bij circulariteit in op de toepassing van innovatieve zuiveringstechnieken waarbij grondstoffen worden teruggewonnen die vervolgens van waarde kunnen zijn voor de maatschappij. Naast het terugwinnen van fosfaat – waar nu reeds contracten voor zijn gesloten – denken wij aan terugwinning van cellulose en bioplastics.
- Het terugwinnen van grondstoffen kan steeds beter een waarde zijn voor anderen. Binnen de projecten 'Kaamera' en 'REGAIN' zien wij daar potentie in. Daar wil het waterschap actief in optreden. Niet door zelf te gaan ondernemen, maar partijen te zoeken waarmee wij dat samen kunnen doen, zoals andere overheden en marktpartijen. Wij volgen hierbij nauw de ontwikkelingen binnen de Unie van Waterschappen op dit terrein.
- Wij zetten ons in om in 2035 zelfvoorzienend te zijn in duurzame energie. Daarmee verminderen wij de onzekerheid over de wisselende energietarieven. Wij hanteren de lijn van de Unie van Waterschappen om in 2035 klimaatneutraal te zijn.
- Wij willen onze energie zoveel als mogelijk zelf gaan opwekken. Op de zuiveringen vergisten wij ons slib, wat jaarlijks een grote hoeveelheid biogas oplevert. Na onderzoek en gedegen voorbereiding willen wij ook aan de slag met het afvangen van methaan bij onze zuiveringen en bekijken wij hoe wij onze bestaande energieopwekking met zon kunnen uitbreiden. Daarnaast kijken wij of andere eigendommen en assets geschikt zijn voor het opwekken van energie en willen daar samen met anderen invulling aan geven. Wij gaan onderzoeken of er nog meer mogelijkheden van energieopwekking zijn als wij dat samen met andere overheden kunnen doen. Zodra wetgeving mogelijk maakt dat wij meer mogen opwekken dan wij zelf gebruiken, is onze inzet om daar onderbouwd gebruik van te maken. Hierbij worden dan ook de financiële aspecten meegewogen.
- Wij werken in dit kader samen met de provincies mee aan klimaatmitigatie om de uitstoot van CO2 te reduceren door in onze veen(weide) gebieden het grondwater te verhogen (uitvoering veenweidestrategie). Een bijkomend effect is daarbij dat de maaiveldaling wordt verminderd en er meer en beter water wordt vastgehouden. Aandachtspunten zijn de beschikbaarheid van zoetwater om het peil te verhogen, de organische stof in de bodem en de effecten die dit heeft op de waterkwaliteit (KRW).

Rioolwaterzuivering Garmerwolde

Event - Jongeren en klimaat 2023

G. BESTUUR, ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING VOORBEREID OP TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

De coalitie beoogt meer inzet op bewustwording van het werk aan water, de zichtbaarheid van het werk van ons waterschap, participatie van inwoners en partners en de communicatie van de organisatie als geheel. In de onlangs aan het algemeen bestuur gepresenteerde communicatiekoers ligt de focus op:

- Proactieve en agenderende houding en positionering door medewerkers en bestuur;
- Het stimuleren van de communicatieve organisatie;
- Het vergroten van waterbewustzijn ('De waarde van water');
- Werken met herkenbare thema's.

Met deze koers zet het waterschap in op het belang van het verbeteren van communicatieve aspecten in de bedrijfsvoering, vroegtijdig in (de voorbereiding van) projecten en gebiedsprocessen. Daar wordt de eigen capaciteit vooral op ingezet.

Jongerencommunicatie maakt onderdeel uit van dezelfde koers, waarbij wij met gerichte communicatie de waarde van water in de leefomgeving zichtbaar maken. Wij bouwen aan een netwerk dat betrokken is bij het werk van het waterschap en vergroten naamsbekendheid, waterbewustzijn en aantrekkingskracht. Ook onder jongeren. Binnen de communicatiestrategie is er specifiek aandacht voor educatie, jongerencommunicatie en arbeidsmarktcommunicatie gericht op jongeren.

DIGITALE TRANSFORMATIE

Onze mensen en onze systemen genereren steeds meer informatie en data. Het waterschap moet die verwerken, interpreteren en tot een gemeenschappelijk beeld komen van wat straks en – terug redenerend – nu nodig is. Met menskracht alleen kunnen wij die slag niet maken. Er zijn dus stappen nodig om digitale mogelijkheden goed te benutten ten behoeve van onze primaire processen en de behoefte van de organisatie daarin heel goed kennen.

Er kan veel; wij moeten met elkaar bepalen wat wij écht nodig hebben om het werk goed te kunnen blijven doen en bij te dragen aan onze doelen. Wij hebben het niet meer over digitaliseren van processen; het gaat nu onder andere om het toepassen van artificial intelligence, 3D modellering, gps-toepassingen en het nuttig gebruik maken van satellietbeelden.

Noorderzijvest staat goed beschouwd aan het begin van de digitale transformatie. Wij bouwen stap voor stap aan een toekomstbestendige basis met bijpassende bedrijfsarchitectuur voor onze data- en informatiehuishouding. Hier hoort een hoge standaard in Cybersecurity en Privacy bij. Dit vraagt van onze organisatie in deze bestuursperiode aandacht, inzet en middelen.

ONZE INZET OP ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

- De ingezette koers op de drie sporen in de organisatieontwikkeling (sturen op bedrijfsvoering, assetmanagement en ‘toekomstfit’) blijven wij steunen: wij onderstrepen het nut van heldere rollen en verantwoordelijkheden in processen om onze bedrijfsvoering transparanter te maken. Wij zien dat wij steeds meer vruchten plukken van het toepassen van assetmanagement. Deze werkwijze mag nóg nadrukkelijker naar voren komen als dé manier om ons werk aan ál onze assets (nieuw en bestaand) verantwoord te doen en op orde te houden. Bij deze werkwijze hoort ook het op basis houden van onze digitale informatie als basis voor het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- De coalitie zet in op een organisatie die klaar is voor de toekomst met een formatie die recht doet aan onze opgaven en een flexibele schil die daarbij past. De coalitie zoekt de juiste balans in ambitie, opgaven, reële planningen en tijdige inzet van genoeg menskracht. Zo dragen wij bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze medewerkers.
- De basis op orde houden, geldt in de komende bestuursperiode met name voor:
  - Het daadwerkelijk in gang zetten van een passende digitale transformatie die uitgaat van wat wij echt nodig hebben, te beginnen voor onze primaire processen;
  - Het toepassen van reële innovaties die wij zelf helpen ontwikkelen en/of die op ons afkomen en ons voordeel bieden;
  - Het voldoen aan de baseline informatiebeveiliging (onder andere Cybersecurity en Privacy) en aan de aanstaande Europese richtlijn ten aanzien van veiligheid en crisisbeheersing;
  - Het voldoen aan de (wettelijke) uitgangspunten en bedoeling van de Wet Open Overheid; het waterschap realiseert zich dat het vertrouwen in overheden over het algemeen broos is. Voor waterschappen is dat beeld (nog) wat gunstiger. Niettemin zet de coalitie bewuster in op actieve openbaarheid omdat wij ons handelen ruimhartig willen verklaren en verantwoorden.
- De coalitie onderschrijft de uitgangspunten van de onlangs gepresenteerde communicatiekoers. Een accent daarbij ligt wat de coalitie betreft op de doelgroep jongeren. Wij sluiten aan bij de al aangekondigde acties om te onderzoeken hoe wij jongeren op verschillende niveaus kunnen bereiken, informeren over en betrekken bij het waterschapswerk.
- Wij geven hierbij ook aandacht en inzet om de informatievoorziening internationaal toegankelijk te maken door de belangrijke informatie in het Engels te verstrekken. Hierbij sluiten wij zoveel als mogelijk aan bij organisaties en overheden die dit ook doen (zoals Hogescholen en Universiteiten).
- De samenwerking met kennis- en onderwijsinstellingen (universiteit, hogescholen, mbo-instellingen) wordt geïntensiveerd. Enerzijds als onderdeel van toekomstig aantrekkelijk werkgeverschap en anderzijds om als organisatie sterker gebruik te maken van (nieuwe) kennis, inzichten en talenten. Het aanbieden van specifieke traineeships of parttime contracten met een passende beloning ziet de coalitie als goede mogelijkheden om jonge mensen te boeien en te binden.
- Onze internationale betrekkingen en contacten worden voortgezet vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om kennis en expertise in te zetten in andere delen van de wereld.
- Onze organisatie is goed ingespeeld om samen met andere regionale partners financiële fondsen aan te boren voor de uitvoering van de maatschappelijke water- en klimaatopgaven. Het is van groot belang dat de organisatie hierin investeert, waarbij een goed bestuurlijk en ambtelijk samenspel wordt georganiseerd.

GOVERNANCE BESTUUR

Vorig jaar heeft het bestuur aandacht besteed aan de eigen ‘governance’. In de governance dag gehouden in april 2022 (in de vorige bestuursperiode) is gesproken over diverse onderwerpen die van belang zijn en wat ons betreft ook aandacht en een vervolg dienen te krijgen in de komende bestuursperiode. Het gaat daarbij onder meer over de vraag hoe het algemeen bestuur wil werken, wil samenwerken met het dagelijks bestuur en in welke mate kennisdeling gewenst en nodig is om bij te dragen aan voldragen bestuurlijke besluitvorming.

ONZE INZET OP BESTUUR

- Wij bewerkstelligen een cultuur waarin AB-leden meer met elkaar in debat gaan en elkaar meer gaan aanspreken op hun handelen en functioneren om tot een beter begrip van elkaars standpunten te komen.
- Wij verbeteren de kwaliteit van de informatieve AB-vergaderingen. Daarbij wordt ingegaan op wat het resultaat moet zijn van deze vergaderingen. De structuur die uitgaat van Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming (BOB) staat hierin centraal. Zo kan het algemeen bestuur een goede afweging maken bij de besluitvorming die later in een regulier vergadering plaatsvindt. Wij zetten de structuur van de informatieve AB-vergaderingen voort en evalueren periodiek of de kwaliteit voldoende is. De DB-leden zijn verantwoordelijk voor het inrichten van de agenda’s van informatieve AB-vergaderingen en voor de inhoudelijke bespreking tijdens een informatieve AB-vergadering.
- Bij voorstellen aan het algemeen bestuur wordt de context en historie weergegeven waarbij meer aandacht dient te zijn voor aanleiding, achtergronden, overwegingen, het (omgevingsgerichte) proces, eventuele belemmeringen en risico’s en samenhang met andere beleidsthema’s uit de programma’s;
- De grote projecten – of een clustering van projecten binnen een bepaald gebied – die jaarlijks worden afgesloten worden geëvalueerd en met een informerend voorstel aangeboden aan het algemeen bestuur (in een reguliere AB-vergadering).
- Met ingang van 1 januari 2024 wordt een rekenkamer geïnstalleerd die ondersteunend is aan de controlerende taak van het algemeen bestuur. Er vindt in 2023 een onderzoek plaats naar de mogelijkheden om de rekenkamerfunctie invulling te geven in samenwerking met één of meer andere waterschappen.
- Gedurende deze bestuursperiode evalueren wij met het dagelijks bestuur de voortgang van dit coalitieakkoord. Op basis hiervan kan eventueel worden bijgestuurd.

Gemaal Lettelbert

H. FINANCIËN IN BALANS

Het jaarplan 2023 kreeg de titel ‘Koers houden in onzekere tijden’. Met het uitvoeren van ons Waterbeheerprogramma willen wij onze koers blijven houden en onze afspraken nakomen. Het uitvoeren van ons reguliere werk en de investeringen die wij plegen om ook goed voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen kosten wel geld. Geld dat voor het grootste deel opgebracht wordt door de mensen en bedrijven die wonen en werken en/of die eigendommen hebben in ons beheergebied. Gelet op de huidige economische ontwikkelingen waarin de inflatie hoog is en de rente na jaren weer flink is gestegen, zullen voor alleen al het uitvoeren van ons reguliere werk voor een goed watersysteem- en zuiveringsbeheer, de kosten de komende jaren flink stijgen.

Wij zullen aan de burgers en bedrijven dan ook goed moeten uitleggen wat wij met dat geld doen en waarom wij dat doen. Wij zijn geen voorstander van het ‘zomaar’ doorschuiven van het noodzakelijk werk aan water. Met het uitstellen van projecten houden wij de basis niet op orde en zullen wij later inhaalslagen moeten maken die doorgaans veel meer vragen van de organisatie, de omgeving en niet in de laatste plaats van onze portemonnee. Wij realiseren ons wel dat wij scherp moeten zeilen om de koers vast te houden en het Waterbeheerprogramma uit te voeren.

In deze bestuursperiode zullen wij bij het uitvoeren van het Waterbeheerprogramma gemiddeld ongeveer € 50 miljoen per jaar investeren in projecten. Dat zijn onze eigen middelen. De huidige ontwikkelingen in de markt zorgen voor hogere lasten: inflatie, stijgende rentes, personeelskrapte en tekort aan materialen. De schuldenlast zal met deze investeringen de komende jaren stijgen.

Wij zijn ons ervan bewust dat door de veelheid van taken en daaruit voortvloeiende werkzaamheden de werkdruk op de organisatie hoog is, waardoor er op enig moment een einde zal komen aan de spankracht. Bij alles wat wij willen bereiken zal daar bij voortduring aandacht voor moeten zijn.

Wij moeten ervoor zorgen dat onze kosten en opbrengsten in balans zijn in een jaarlijkse begroting die sluitend is. De belastingdruk willen wij zo veel als mogelijk matigen door in te zetten op het aantrekken van grote financiële fondsen. Op dit laatste zetten wij extra in.

ONZE INZET OP FINANCIËN IN BALANS

- Wij sturen op een gelijkmatige tariefontwikkeling over de jaren (geen fluctuaties tussen de jaren).
- De waterschapslasten zullen de komende jaren meestijgen door autonome economische ontwikkelingen (inflatie, CAO voor waterschappen, renteontwikkelingen). Daar bovenop zullen de waterschapslasten circa 4% per jaar stijgen vanwege inzet op de uitvoering van maatregelen en investeringen vanuit het waterbeheerprogramma.
- Naast de ambities en nuances uit dit coalitieakkoord kunnen er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen in deze bestuursperiode die van invloed zijn op de uitvoering van het Waterbeheerprogramma. Er moet in onze ogen een balans zijn tussen enerzijds onze ambitie en anderzijds in hetgeen de organisatie realistisch kan uitvoeren in samenhang met de ontwikkelingen van de tarieven. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging. Daarvoor voert het dagelijks bestuur een uitvoerbaarheidstoets uit. Dit leidt tot een uitvoeringsagenda waarbij de consequenties en keuzemogelijkheden in beeld zijn gebracht zodat besluitvorming daarover kan plaatsvinden.
- Om de belastingdruk voor onze burgers en bedrijven te matigen zetten wij maximaal in op het aantrekken van externe financiering vanuit Europese en nationale fondsen. Wij krijgen de komende decennia te maken met grote maatschappelijke opgaven, waarbij de water- en klimaatopgaven integraal met andere transitie- en opgaven bijdragen aan het algemeen belang en een gezonde toekomstbestendige leefomgeving in Groningen en Noord-Drenthe. Wij trekken samen met de provincies en gemeenten op om de gezamenlijke maatschappelijke opgaven via onder andere lobby te koppelen aan deze grote fondsen. Met extra inzet en capaciteit ontwikkelen wij hiervoor een uitvoeringsstrategie om deze financieringsmogelijkheden ten volle te benutten. Extra financieringsmogelijkheden waaraan op dit moment gedacht wordt zijn onder andere het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), het Deltafonds en het Nationaal Programma Groningen/ Toekomstperspectief Groningen.
- Naast de inzet op het aantrekken van fondsen, gaan wij – om onze Blauwe Omgevingsvisie en ons Waterbeheerprogramma te kunnen blijven uitvoeren – meer investeren in samenwerking, waarbij andere partijen ook hun verantwoordelijkheid nemen. Bijvoorbeeld binnen het stedelijk waterbeheer, waarbij gemeenten en het waterschap koppelkansen benutten en samenwerken aan gedeelde opgaven.
- Bij het vaststellen van de nieuwe kostentoedelingsverordening 2024 behouden wij ten aanzien van de watersysteemheffing het kostenaandeel voor ingezetenen op 30%.
- Naar aanleiding van de invoering van het nieuwe belastingstelsel (op zijn vroegst in 2025) bekijken wij opnieuw wat hiervan de betekenis is voor onze belastingcategorieën. Onze koers hierbij is dat wij een neutrale overgang van het oude systeem naar het nieuwe systeem willen bewerkstelligen.
- Wij komen in het begin van deze bestuursperiode met een uitwerking van onze schuldenvisie. Gelijktijdig hiermee komen wij met een visie op de inzet van onze reserves in relatie tot de schuldenpositie.
- Wij handhaven in deze bestuursperiode het kwijtscheldingsbeleid.

Pleziervaart Wierumerschouw

Hoofdkantoor Waterschap Noorderzijlvest

TOT SLOT

Wij zien met dit coalitieakkoord dat:

- Wij de in de vorige bestuursperiode ingezette koers vanuit de Blauwe Omgevingsvisie voortzetten;
- Wij onze opgaven en maatregelen vanuit ons Waterbeheerprogramma uitvoeren;
- Wij vooral inzetten om onze opgaven en maatregelen omgevings- en gebiedsgericht te realiseren in samenwerking met andere overheden, partners en inwoners;
- De waterschapslasten de komende jaren stijgen ten gevolge van autonome economische ontwikkelingen (inflatie, CAO, rente) en door het uitvoeren van ons Waterbeheerprogramma;
- Wij nadrukkelijk accenten zetten op een aantal thema's die voor het overgrote deel passen binnen de kaders van het Waterbeheerprogramma en zijn vertaald in de meerjarenraming;
- Er enkele onderdelen zijn die hun oorsprong vinden in het Waterbeheerprogramma maar waar (nog) geen financiële doorvertaling van heeft plaatsgevonden naar de meerjarenraming. Het gaat hierbij om onder andere aanvullende zuivering op onze rwzi's en de inzet op circulariteit, grondstoffenterugwinning en duurzame energie. Voor deze onderdelen zal in deze periode vooral gaan om onderzoek en studies. Uitvoering ervan zal pas vanaf de volgende bestuursperiode gaan plaatsvinden;
- Er ten aanzien van deze onderdelen in deze bestuursperiode eerst onderzoek wordt gedaan ter voorbereiding op de implementatie, waarbij de consequenties en keuzemogelijkheden in beeld worden gebracht alvorens tot besluitvorming en uitvoering te komen. Dit doen wij in een vorm van een uitvoeringstoets en uitvoeringsagenda;
- Wij met de uitvoering van dit coalitieakkoord invulling geven aan de waarde van water voor mens, samenleving en onze omgeving.

Foto voorzijde - Natuurlijke waterloop omgeving Zeijen

